

NORGES FORMANNSKAPSPROGRAM FOR NORDISK RÅD I 2013

Innledning

Den norske delegasjons formannskapsprogram for 2013 bygger på Nordisk Råds ramme-program, "*Vår visjon for det nordiske samarbeidet*". Programmet til det finske formannskapet i 2012 vil bli videreført.

Det nordiske regjeringssamarbeidet som i 2012 ledes av Norge, viser i sitt program "*Velferdsstaten i et nordisk perspektiv*" til at den økonomiske krisen i Europa også preger Norden, og at de nordiske landene i fellesskap må møte utfordringene. Nordisk Råd imøteser et nært samarbeid med det svenske formannskapet i Nordisk ministerråd i 2013.

Sammendrag

Det norske formannskapet vil i 2013 legge vekt på:

- Et effektivt Norden
 - Robust velferdsstat
 - Tiltak mot ungdomsarbeidsløshet
 - Forsterket samarbeid på helseområdet
 - Tiltak mot grensehindringer
- Samarbeid i nordområdene
- Nordisk utenriks- og sikkerhetspolitikk samt samfunnssikkerhet

Et effektivt Norden

De økonomiske utfordringer de nordiske land står overfor må møtes med et mer effektivt Norden, et smartere Norden samtidig som det er viktig å beholde de nordiske verdier som kjennetegner den Nordiske velferdsmodell: et økonomisk sikkerhetsnett, likestilt samfunn, arbeid for alle. Arbeidsløshet blant unge gir grunn til bekymring. Et hovedpoeng er å hindre frafall fra utdanning, og få alle unge i arbeid.

Et *effektivt Norden* krever en sunn utvikling av den nordiske velferdsstat, et vel fungerende nordisk arbeidsmarked uten unødige eksisterende eller nye grensehindringer. Det er viktig å få på plass en nordisk ombudsmannsinstitusjon som den enkelte borger i Norden kan henvende seg til når hun/han møter problemer hos myndighetene. Like viktig er det å sørge for at det ikke etableres nye hindringer når nye lover vedtas eller når EU-direktiv iverksettes i de nordiske land. Det er nødvendig at det på nordisk nivå etableres en ordning, som kan bidra til å avverge at det etableres nye hindringer mellom de nordiske landene.

For å gjennomføre et *effektivt Norden*, må det være nære kontakter med EU og Europa-parlamentet. Nordisk samarbeid har i økende grad blitt en integrert del av europapolitikken, både politisk og strategisk. Dette gjelder særskilt på områder hvor de nordiske landene har sammenfallende interesser. Nordisk samarbeid kan gi en merverdi når europeisk politikk skal utformes.

Helsepolitikken er et område hvor de nordiske landene har felles utfordringer og et stort potensiale for bedret samarbeid. Nye behandlingsmetoder, nye legemiddel og samarbeid ved sjeldne diagnoser er felt hvor et nordisk samarbeid vil være nyttig for landene.

Formannskapet vil følge opp disse områdene med høringer, seminarer og tette kontakter med Nordisk Ministerråd, samt at det skal holdes et utdanningspolitisk “toppmøte” (konferanse).

- *Utfordringene for den nordiske velferdsstaten*
 - Finansiering av statens utgifter
 - Ungdomsarbeidsløshet

- *Fjerne grensehindringer*
 - Få på plass en nordisk ombudsmannsinstans
 - Etablere nordisk ordning eller samråd for nye lover og iverksettelse av direktiv
 - Følge opp nasjonale forslag om fjerning av grensehindringer

- *Helsepolitikk*

Nordområdene

Alle de nordiske landene er medlemmer av Arktisk råd, Barents euro-arktisk råd og Den nordlige dimensjon enten direkte eller gjennom EU. Klimaendringer gjør at havisen smelter og at områdene i nord åpner seg opp. Dette skaper forutsetninger for ny økonomisk aktivitet i shipping og utvinning av naturressurser. Samtidig har områdene i nord et sårbart miljø. Økonomisk utvikling og strenge krav til beskyttelse av naturen er påkrevet. Samtidig er det viktig at økonomisk utvikling og hensyn til menneskene går hånd i hånd.

Formannskapet ønsker å få belyst mulighetene for økt økonomisk samarbeid i Barents-regionen. Et nøkkelement her er samarbeidet mellom de nordiske landene og Russland når det gjelder samarbeid innenfor økonomi, infrastruktur og kultur. Formannskapet vil også

følge opp arbeidet i EU's nordlige dimensjon og dens fire partnerskap: miljø, sosiale spørsmål og velferd, infrastruktur og logistikk samt kultur. Formannskapet vil også vektlegge markeringen av 20-årsjubileet for Barentssamarbeidet i 2013.

Nordisk Råd har en samarbeidsavtale med Vestnordisk Råd fra 2006. Vestnorden kan være en bro for Nordisk Råd når det gjelder samarbeid vestover. Utover deltakelse i hverandres årsmøter og konferanser er det ønskelig med nærmere kontakt med Vestnordisk Råd. Målet bør være å nå frem til felles politiske initiativ.

Formannskapet vil:

- *Styrke samarbeidet med Den arktisk parlamentariske komité*
- *Arrangere Barents parlamentarikerkonferanse 22-24 april 2013 i Harstad*
- *Gi innspill til Den nordlige dimensjon og de fire partnerskapene*
- *Videreutvikle samarbeidet mellom Vestnordisk Råd og Nordisk Råd*

Nordisk utenriks- og sikkerhetspolitikk

Det nordiske samarbeidet på utenriks- og sikkerhetspolitiske er styrket de siste årene. En nordisk solidaritetserklæring ble vedtatt i 2011 som foreslått i Thorvald Stoltenbergs rapport om utenriks- og sikkerhetspolitikk fra 2009. I Gade-Birkavs rapport fra 2010 kom forslag om å styrke det nordisk-baltiske samarbeidet.

På regjeringsnivå er det etablert et nært nordisk samarbeid på utenriks- og sikkerhetspolitisk område. Derimot er kontakten med det nordiske parlamentariske arbeidet ikke godt nok utbygget. Det er bra med utenriks- og forsvarspolitiske redegjørelser på sesjonen, men det er ikke tilstrekkelig. Regjeringene bør senest 1 september hvert år fremlegge til Nordisk Råd redegjørelser på disse områdene, slik at Rådets organer får mulighet til å drøfte disse i forkant av Nordisk Råds sesjon og fremlegge sine synspunkter.

Nordisk Råd har i mange år oppfordret de nordiske regjeringer om tettere samarbeid hva gjelder samfunnssikkerhet. Dette kan dreie seg om miljø- eller naturkatastrofer i de nordiske land, ulykker eller militære hendelser i utlandet hvor nordiske borgere oppholder seg, eller for å hjelpe ved terrorhandlinger eller for å forebygge terrorisme. Det nordiske rednings-samarbeidet NORDRED bør vurderes utviklet til å omfatte samfunnssikkerhet og beredskap i videre forstand.

Nordisk Råd har en samarbeidsavtale med Baltisk forsamling fra 1992, fornyet i 1995. Det er jevnlig kontakt mellom de to organene. Viktig for samarbeidet er at Litauen har formannskapet i EU i andre halvår 2013 og at Latvia følger opp med formannskapet i 2015.

Nordisk Råd har samarbeidet med Baltisk forsamling om en dialog med parlamentet i Hviterussland og med hviterussiske partier som ikke er representert i parlamentet. Etter presidentvalget i Hviterussland i 2010 har kontaktene med Hviterussland blitt lagt på is, mens kontakten med opposisjonen er opprettholdt.

Formannskapet vil arbeide for

- å styrke samarbeidet mellom de nordiske land om forsvars- og beredskapsspørsmål
- at de nordiske regjeringene etablerer en ordning for å fremlegge saker for debatt i Nordisk Råd om nordisk samarbeid om utenrikspolitikk, sikkerhetspolitikk, og samfunnsikkerhet.
- å videreutvikle samarbeidet mellom Nordisk Råd og Baltisk forsamling
- økt samarbeid om bekjempelse av organisert internasjonal kriminalitet i Norden og Baltikum